

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
МЕДИЦИНА ТА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ВК 38**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна**
Рік навчання: **3**
Семестр(и): **V або VI**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **базові предмети загальноосвітньої середньої школи**

Кафедра/підрозділ: **кафедра філософії та суспільних наук**, пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх
Керівник освітнього компонента: Демочко Ганна Леонідівна
email: hl.demochko@knmu.edu.ua

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Медицина та художня культура» вивчає художню культуру як засіб впливу та інструмент надання медичної допомоги різним категоріям пацієнтів. Тематика курсу «Медицина та художня культура» відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості лікаря-інтелектуала, активного члена сучасного суспільства та громадянина держави. На розгляд здобувачам вищої освіти запропоновано такі теми, вивчення яких сприятиме формуванню здатності аналізувати соціально значущі проблеми та культуротворчі процеси, розуміти суспільне значення своєї майбутньої професії. Головна увага приділяється аналізу взаємозв'язку медицини та художньої культури, створюються необхідні методологічні передумови для вирішення творчих завдань, спрямованих на розвиток мислення, творчої уяви та логіки здобувачів вищої освіти.

МЕТА КУРСУ: підготувати медичного фахівця, здатного розуміти медицину як частину загальнолюдського культурного процесу і застосовувати досягнення світової художньої культури у лікувальному процесі.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

1. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
2. Застосовувати в професійній діяльності та професійному саморозвитку сучасні цифрові, інформаційно-комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення.
3. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.
5. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, та розуміючи і враховуючи економічні засади функціонування охорони здоров'я та особливості маркетингу медичних послуг, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.
6. Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума - як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина.
2. Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.
3. Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина.
4. Професійність медицини в рамках природознавства Нового часу.
5. Сучасна постмодерна культура та медицина.
6. Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.
7. Медицина і література.
8. Образотворче мистецтво та лікувальна справа.
9. Медицина в динамічній культурі.
10. Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Предмет і завдання курсу. Етимологія терміну «художня культура».
2. Людина в художній традиції античності.
3. Людина і світ у культурі Середньовіччя. Медицина в контексті розвитку християнської культури.
4. Феномен «людини бароко»: медицина у мистецтві бароко.
5. Історичні передумови формування медицини і художньої культури ХХ ст.
6. Українська ментальність і проблеми здоров'я й розвитку людини.
7. Медицина в контексті історії літератури.
8. Лікарська діяльність як мистецтво.
9. Медицина у театральних діях та музиці.
10. Преса та комунікаційні системи в професійній діяльності лікаря.

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Предмет і завдання курсу. Етимологія терміну «художня культура».
2. Людина як об'єкт і суб'єкт художньої культури та медицини.
3. Матеріальні і духовні здобутки культури Давнього Сходу.
4. Художня культура та досягнення медицини Давнього Сходу.
5. Людина в художній традиції античності.
6. Культура здорового способу життя та медицина давньої Греції.
7. Людина в давньоримській художній традиції: лікар в суспільній свідомості римлян;
8. Медицина в давньоримському мистецтві.
9. Людина і світ у культурі Середньовіччя.
10. Медицина в контексті розвитку християнської культури.
11. Середньовічні університети як центри медицини.
12. Гуманізм як ідеологія Відродження. Значення наукових, культурних та географічних відкриттів для розвитку медицини.
13. Світоглядні основи художньої культури Нового часу.
14. Феномен «людини бароко»: медицина у мистецтві бароко.
15. Художня культура класицизму.
16. Розвиток медицини як науки.
17. Історичні передумови формування медицини і художньої культури ХХ ст.
18. Медицина і масова культура.
19. Науково-технічна революція і медицина.
20. Відродження народної, нетрадиційної медицини та громадська думка.
21. Українська ментальність і проблеми здоров'я й розвитку людини. Медична допомога в писемних пам'ятках Київської Русі.

22. Медицина в культурі Козацької доби.
23. Медична проблематика в художній культурі України XIX - початку XX ст.
24. Просвітницько-педагогічна діяльність лікарів в Україні.
25. Медицина в контексті історії літератури.
26. Проблема ставлення суспільства до хворих в українській та зарубіжній літературі.
27. Світова художня література XX ст. про медичну деонтологію.
28. Виразальні засоби мистецтва.
29. Медична тематика в творах образотворчого мистецтва.
30. Лікарська діяльність як мистецтво.
31. Гра – як форма суспільної свідомості.
32. Медицина у театральних діях.
33. Музика як дієвий засіб арт-терапії.
34. Преса та комунікаційні системи в професійній діяльності лікаря.
35. Кіномистецтво як поєднання динамічного та статичного в художній культурі.
36. Телебачення та новітні інформаційні технології як засіб формування професійної компетентності лікаря.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, проблемно-орієнтоване навчання; метод кейсів; розповідь; робота в групах, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, ділові ігри.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за семестр становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою заліку є набрання 120 – 200 балів ЗНД.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття

відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Турган О.Д. Медицина і художня культура (частина перша): навчальний посібник для студентів-медиків / О. Д. Турган. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 124 с
2. Історія української культури: підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. – 4-е видання. – К.: Медицина, 2024. – 368 с.
3. Богуцький Ю. П. Українська культура в європейському контексті / [Ю. П. Богуцький, В. П. Андрущенко, Ж. О. Безвершук, Л. М. Новохатько]. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
4. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. Освіти / [В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко]. – К. : Літера ЛТД, 2006. – 480 с.
5. Художня культура України: Навч. посіб. /Л.М. Масол, С.А. Ничкало, Г.І. Веселовська, О.І. Онищенко; За ред. Л.М. Масол.– К.: Вища школа, 2006.

Завідувачка кафедри філософії та суспільних наук

Катерина КАРПЕНКО